

הנוער של הכוהל

גור ים, יא' 3, תש"ע

בעיית השתייה המתפתחת בקרב בני הנוער בישראל טומנת בחובה סכנות רבות והשפעות שליליות על עתיד המדינה, לכן יש למצוא פתרון הולם ויעיל כדי למגר תופעה זו. די בחיפוש של צירוף המילים "נערים שיכורים" בשורת החיפוש של אתר "וואלה", ומיד יימצאו שלל כותרות פיקנטיות ומטרידות כגון: "האחראים להצתות בחולון: 3 נערים שיכורים", "בן 18 מאושפז, נערים שיכורים הכו 'בגלל סיגריה'", "נערים שיכורים, אישה מוכה ונרקומנים – ואין זכר לניידת משטרה" וכדומה...

"מת אב ומת אלול, ומת חומס / גם נאסף תשרי ומת עמס (...). קומה, שתה בכוס ושוב שתה / בכד, ובליל וגם יומם!" כך אמר רבי שמואל הנגיד בשירו "מת אב ומת אלול" שבו הוא מזמין את רעיו לשתות עמו לשוכרה כדי להתגבר על קשיי החורף הגשום והעגום. איני סבור כלל שמרבית נערי ישראל אשר נוהגים להשתכר מדי שבוע באופן קבוע מכירים את שירו של רבי שמואל הנגיד, אך אני מניח ששיר זה יוכל לשמש כתירוץ מהמקורות להשתכרויות חסרות הגבולות ולתוצאותיהן השליליות אשר אנו עדים להן בחדשות, בעיתון ועל גבי מסך המחשב באתרי האינטרנט. ניתן להוסיף כי החורף הישראלי אינו עגום כל כך שנדרשת שתייה כדי להתגבר עליו, וחייהם של מרבית בני הנוער בארץ אינם כאלה המצדיקים בריחה מהם באמצעות המשקה. כל אלו אינן סיבות אשר מצדיקות את הימצאות הנוער בישראל במקום השני בעולם מבחינת כמות השתייה בקרב הנוער, כפי שהוצג במחקר במאמר "שתיינות – מכת מדינה" בעיתון "יתד נאמן".

השפעותיה של השתייה המרובה בקרב בני הנוער מדרדרת את הישגיהם בלימודים, יוצרת אלימות ומשקעים חברתיים, ובטווח הארוך פוגעת בקו המחשבה הנקי של הנער. שתייה מרובה כזאת פוגעת בכבד ובמערכת העצבים ההיקפית, ולכן היא מסכנת את בריאותו של הנער המתבגר.

ארצות רבות פותרות בעיה זו על ידי חקיקה אשר מתירה מכירת משקאות חריפים רק בחנויות מיוחדות, שמקבלות רישיון למכור אלכוהול ונתונות בפקוח. אני סבור שגם בישראל יש להמעיט את מקומות המכירה ולקיים פיקוח שיבטיח מכירה רק למבוגרים מעל גיל 18, וכך תימנע הסיטואציה שבה כל ילד בגיל חטיבת הביניים ואף בגיל בית הספר היסודי "קונה וודקה או ערק ב-30-40 שקלים, מפוצץ את מוחו באלכוהול ואחר כך את פרצופו של ילד אחר במריבת שיכורים", כפי שמנסח זאת מוטי רביד במאמרו

"האלכוהול הורג" בעיתון "ידיעות אחרונות", או מסיים את הלילה על רצפת הרחוב בבריכת קיא כאלטרנטיבה. מובן, שההגבלה על מכירת אלכוהול לבני נוער אינה מספיקה כדי לגרום לשינוי של ממש, ולכן דרושה התערבות של מערכת החינוך בישראל על ידי הכנסת שעות לימוד אשר יפגישו את התלמידים עם הסכנות שבשתייה ועם האחריות שהם צריכים לקחת על עצמם כאשר הם מחליטים "לחגוג עם בקבוק של ערק".

במאמר "שתיינות – מכת מדינה" שהתפרסם ב"יתד נאמן" נטען, שמערכת החינוך החילונית בארצנו אינה יכולה ליצור ערכה לימודית לחינוך לשתיית אלכוהול מבוקרת ונכונה, משום שאנשי מערכת החינוך החילונית "אפופים באדי אלכוהול בעצמם". למעשה, כותב המאמר מאשים את הציבור החילוני בשימוש באלכוהול לצורכי פתרון בעיות כמו: ריקנות, שעמום וצורך בפורקן יצרים. לדעתי, שתיית האלכוהול בקרב הציבור החילוני אינה בהכרח מתוך ריקנות ושעמום, וההאשמה שמציג כותב המאמר הנ"ל היא האשמה בלתי מוצדקת כלפי ציבור שלם. בנוסף, יש לציין כי במערכת החינוך החילונית בהחלט מקדישים מחשבה רבה לפתרון הבעיה, אם זה דרך ימי שיא בנושא בבתי הספר, דרך סדנאות עם מרצים בנושא ואפילו דרך מפגשים עם אלכוהוליסטים לשעבר ועם עובדים סוציאליים המטפלים בנוער המכור לשתייה. כמו כן, אני סבור שאין להאשים את מערכת החינוך החילונית, מכיוון שחינוך בבסיסו מתחיל מהבית, ולכן יש להבין שכדי למנוע מהנוער הישראלי להמשיך לטבוע בעמקי בקבוקי הערק והוודקה, נדרש חינוך מהבית לשתייה נכונה ומבוקרת. על ההורים לחשוף את ילדיהם לאלכוהול תחת השגחתם ובאחריותם, ולהסביר להם כיצד לשתות בצורה נכונה כך שלא יאבדו שליטה על עצמם וייגררו לחוויות לא נעימות ומסוכנות.

אם כן, ניתן לומר שאת בעיית השתייה בקרב בני הנוער בישראל יש לפתור בעזרת חינוך נכון, הן בבתי הספר והן בבית. על האלכוהול הנוער לא יוותר בקלות, לכן כל שנותר לעשות הוא ללמד אותנו לשתות באופן מבוקר, כך שנדע כיצד לקחת אחריות על עצמנו גם כשאנחנו "חסרי מעצורים" בגלל השפעת הכוהל על מערכת העצבים. אני יכול להעיד על עצמי שאני נוהג "להשתכר עם החבר'ה" כבר כמה שנים, אך לאחר שיחות מרובות עם אמי בנושא אני יודע כיצד לשמור על עצמי כך שאשתה באופן מבוקר ולא אאבד שליטה תחת השפעת האלכוהול. עם זאת, מכיוון שלא לכולם יש קשר כמו שלי עם הוריהם ולא כל ההורים יודעים כיצד להתמודד עם התופעה, יש לגייס את כל המערכת לפתרון הבעיה בין אם בבתי הספר אם במוסדות הרווחה, ולעורר את מודעות הנוער להשפעות האלכוהול ולתוצאות שעלולות להיגרם עקב שתייה מופרזת.